

Toegewezen functieclassificatie voor verpleegkundig diabeteseducator in de zorg voor diabetespatiënten

De werkgroep diabetesverpleegkundigen NVKVV is er ten stelligste van overtuigd dat de ‘verpleegkundige educator diabetologie thuisverpleging’ en ‘verpleegkundige educator diabetologie’ dienen te worden opgenomen binnen de sectorale referentiefunctie code 6161. Ze vraagt een herweging van deze 2 functieprofielen op basis van onderstaande motivering.

Een verpleegkundig diabeteseducator maakt in alle sectoren deel uit van het multidisciplinair team rond een diabetespatiënt, wat betekent dat ze over de diensten heen werkt. Ook de huisarts, diabetesspecialist, diëtist(-diabeteseducator), podoloog(-diabeteseducator) en kinesist maken deel uit van dit team. Een verpleegkundig diabeteseducator is omwille van zijn/haar vooropleiding sterk in het inschatten en analyseren van situaties, het opstellen van verpleegdiagnoses, gevolgd door het opstellen van een zorgplan waarna zorg verleend wordt welke regelmatig wordt bijgesteld. De verpleegkundig diabeteseducator is goed geplaatst om educaties te verlenen welke gericht zijn op het bevorderen van het zelfmanagement (bv. algemene info over de ziekte, aanleren van glycemiekening, toedienen insuline en wat te doen bij ziekte) van de patiënt en zijn omgeving en dit zowel in de eerste als de tweede lijn. Daar waar de patiënt en/of mantelzorger niet in staat zijn tot zelfzorg, neemt hij/zij de diabeteszorg over. Verder neemt hij/zij deel aan multidisciplinair overleg. Tenslotte ondersteunt hij/zij ook andere zorg- en hulpverleners in de zorg voor een diabetespatiënt. Een verpleegkundig diabeteseducator kan samengevat vijf rollen opnemen: expert, educator, consulent, innovator en ondernemer¹.

Activiteiten in de literatuur omschreven

Eijkelberg² e.a. (2003)

Patiëntenzorg	
Anamnese	Opstellen van verpleegdiagnoses, gebruik geneesmiddelen, materiaalproblemen en psychosociale problemen
Fysiek onderzoek	Bloeddruk, gewicht, inspectie injectieplaatsen, benen en voeten

¹ CanMeds-model die de verschillende rollen hanteert die een verpleegkundig diabeteseducator vervult.

² Eijkelberg IMJG, Spreeuwenberg C, Wolfenbuttel BHR, van Wilderen LJGP & Mur-Veeman IM. *Nurse-led shared diabetes care projects: lessons learned from the nurses viewpoint*. Health Policy. 2003; 66: 11-27.

Labonderzoeken	Bloedglucose en HbA1c
Advies, instructie en educatie	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes mellitus, behandeling en nevenwerkingen • Orale medicatie en toedienen van insuline • Aanpassing van de insulinedosis binnen grenzen • Techniek van de glycemie meting, insulinepomp, insulinepomp en glucagon • Zelfzorg, zelfcontrole en zelfregulatie • Counselen patiënt en mantelzorger
Andere disciplines	Contact, overleg met de huisarts en specialist en verwijzen zo nodig
Administratief werk	Het registreren van de patiënten hun ervaringen en resultaten in het verpleegdossier. En daarnaast ook het informeren van de huisarts en de diabetesspecialist
Evaluatie	Evalueren van het zorgplan en de zorg verder laten aansluiten op de wensen van de patiënt. Controleren van afspraken zoals opgenomen in het protocol
Andere taken:	
Coördinatie patiëntenzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Kijken voorbij de organisatie, coördinatie en zorgcontinuïteit. • Het maken van werkafspraken • Participatie in multidisciplinaire teams en multidisciplinair overleg
Counselor	<ul style="list-style-type: none"> • (telefonische) consultatie voor patiënten en hulpverleners • Signaleren van tekortkomingen in de zorg en implicaties voor training binnen organisaties • Signaleren van tekortkomingen in de zorg en implicaties voor de patiëntinformatie
Professionalisme	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzien in klinische lessen en trainingen van collega's • Opstellen en geven van educatieprogramma's individueel en in groep

	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunen van de eigen expertise en netwerk opbouwen met andere verpleegkundigen
Bijkomende onderzoeken niet omschreven in de literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Amsler-test (ogen) • Het opvolgen van de glycemie door continue glucosemeting en het aanleren van de techniek. • Het detecteren van psychosociale problemen • Aanleren toedienen incretinemimetica aan patiënten en/of hun omgeving

Specifieke activiteiten verpleegkundige educator diabetologie

Hierna worden de kenmerken van een verpleegkundig diabeteseducator opgesomd zoals beschreven door de Eerste Associatie van Diabetes Verpleegkundigen in 2004^{Fout!} Verwijzingsbron niet gevonden.

- Zorgvrager gebonden taken
 - Verkent de zorgvraag
 - Stelt verpleegdiagnoses en verpleegproblemen op waarbij de verpleegkundig diabeteseducator continu en methodisch gegevens verzamelt, analyseert en interpreteert.
 - Formuleert het beoogde resultaat van verpleegkundige diabeteszorg waarbij haalbare en meetbare resultaten op korte en lange termijn worden vastgesteld.
 - Voert de behandeling en diabeteszorg uit: een verpleegkundig diabeteseducator verleent zorg in verschillende situaties: intramuraal, extramuraal en in acute hulsituaties. Veel interventies hebben overeenkomsten, andere zijn gericht op een specifieke situatie. Hij/zij kent de eigen competenties en verricht ook interventies die te maken hebben met deskundigheid van andere disciplines en in overleg daarmee worden uitgevoerd.
 - Geeft methodisch voorlichting en zorgt voor preventie. De begeleiding door een verpleegkundig diabeteseducator is in belangrijke mate gericht op het bevorderen van zelfregulatie en zelfmanagement. Er wordt voldoende kennis aangereikt aan de patiënt en de naaste omgeving. De verpleegkundig educator zorgt ervoor dat de patiënt en zijn omgeving over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om

zelf bloedglucosecontroles uit te voeren en te interpreteren, en een balans te vinden tussen voeding, medicatie en inspanning.

- Coördineert de behandeling en diabeteszorg binnen een multidisciplinair team. Hij/zij zorgt voor de continuïteit van de diabeteszorg.
- Evalueert de diabeteszorg op het vergelijken van het beoogde en gerealiseerde resultaat. Het gaat dan over de efficiëntie en effectiviteit van de aanpak van de verpleegkundige zorg en interventies, die in samenwerking met andere disciplines gekozen zijn en om de tevredenheid van de zorgvrager over de organisatie van zorg.
- **Professiegebonden taken**
 - Ontwikkelt deskundigheid in eigen beroepsmatig handelen: naast de eigen ontplooiing als professioneel beroepsbeoefenaar, levert hij/zij een bijdrage aan kwaliteit van de zorgverlening en de professionalisering van het verpleegkundig beroep en in het bijzonder dat van de verpleegkundig diabeteseducator.
 - Bevordert deskundigheid in beroepsmatig handelen van collegae: de verpleegkundig diabeteseducator werkt actief mee aan het uitwisselen en verspreiden van kennis en vaardigheden met betrekking tot diabeteszorg, zodat de deskundigheid van de beroepsgroep en van andere hulp- en zorgverleners op het gebied van diabeteszorg wordt bevorderd.
 - Ontwikkelt (mee) richtlijnen en protocollen: de verpleegkundig diabeteseducator heeft mee als opgave behandelmethoden overdraagbaar te maken zodat anderen dan de verpleegkundig diabeteseducator diabeteszorg verlenen in overeenstemming met de standaard.
 - Borgt en bevordert kwaliteit van diabeteszorg
 - Professionaliseert de beroepsuitoefening als verpleegkundig diabeteseducator